

Utlåtande Rotel IV (Dnr KS 2018/1536)

Satsa på den kommunala Örbyskolan F-9!

Motion av Ulf Walther (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till det som sägs i stadens utlåtande.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

I en motion av Ulf Walther (S) till kommunfullmäktige om att ”Satsa på den kommunala Örbyskolan F-9!”, föreslås att inriktningen om att Örbyskolan ska ha permanent kapacitet för årskurserna F-9 ska ligga fast och säkerställas. Motionären beskriver att F-9 skolor är ett vinnande koncept för stadens skolor eftersom eleverna får en utbildning som hänger samman genom hela grundskoletiden, att elevhälsoarbetet blir mer kontinuerligt samt att det blir tryggare och lugnare när de äldre eleverna fortsätter att träffa personalen under en längre tid.

Motionären skriver vidare att inriktningen för Örbyskolan har varit att den ska förses med en permanent tillbyggnad som säkerställer att högstadiet både på kort och lång sikt kan finnas där. Högstadium möjliggörs idag av en tillfällig lösning genom paviljonger. Motionären anför att utbildningsnämnden kommunicerat att högstadiet är tillfälligt och enligt planerna kommer stänga till år 2023.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret anser att utbyggnaden av skollokaler ska ske i enlighet med gemensam planeringsinriktning för utbyggnaden av skolor som utarbetats inom ramen för SAMS (samordnad skolplanering i Stockholm) och konstaterar att i planeringsinriktningen inom SAMS ingår inte någon utbyggnad av Örbyskolan.

Idrottsnämnden anser att det vore mycket beklagligt om en utbyggd skola skulle ianspråkta mark där bollplanen och skolfriidrottsytorna är belägna idag

Utbildningsnämnden anser att en ombyggnation av Örbyskolan enligt förslaget ter sig kostnadsmissigt olämpligt och att de tre utbyggnadsprojekten i närheten av Örbyskolan tillgodoser behovet av högstadieplatser i området.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd bedömer inte att förvaltningens verksamheter i Örby kommer att påverkas negativt av att Örbyskolan återgår till en F-6-organisation.

Stockholms Stadshus AB anser att stadsledningskontoret konstaterar att elevkapaciteten inom Örby kommer att tillgodoses genom utbyggnad av andra

närliggande skolor och ser därför inte att det är nödvändigt att bygga ut Örbyskolan.

Mina synpunkter

Antalet skolbarn har vuxit kraftigt i Stockholm under flera år. Det innebär en utmaning både praktiskt och i att genomföra utbyggnaden av skolplatser utan onödiga kostnader. Kostnaderna för utbyggnaden av skolplatserna betalas av utbildningsnämnden och ökade kostnader minskar resurserna till undervisningen. Därför samordnas grundskoleplaneringen i staden inom SAMS-gruppen. Det är avgörande att alla projekt är noga avvägda och inte onödigt kostnadsdrivande. Det finns praktiska hinder för att utöka Örbyskolan permanent till en F-9-skola, som gör förslaget kostnadsmässigt olämpligt. Utöver det så kommer behoven av högstadieplatser i området tillgodoses av utbyggnaderna av Sjöängsskolan, Sturebyskolan och Bäckahagens skola.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

- Att bifalla motionen.
- Att därutöver anföra.

Alla barn har rätt till en likvärdig utbildning av hög kvalitet, oavsett var man bor eller i vilken skola man går i. En viktig faktor för att lyckas är kontinuitet. Att organisera skolor som F-9 skapar större trygghet och långsiktighet i elevernas skolgång.

Socialdemokraterna vill att Örbyskolan ska förses med en permanent tillbyggnad som säkerställer att högstadiet består. Med ett ökat elevunderlag såväl i området som i Rågsved anser vi att förvaltningen fortsatt ska undersöka förutsättningarna för Örbyskolan som permanent F-9-skola. Att permanenta Örbyskolans högstadium skulle bidra till kontinuitet för eleverna, vilket är viktigt för elevernas lärande och skolgång. Det är dessutom en mycket uppskattad skola bland föräldrar och lärare. Skolans högstadium fyller redan i dag en viktig funktion för integration i och med att skolan tar emot elever såväl från grannförorter som från modulhusen i Örby där nyanlända bor.

Vi delar uppfattningen från idrottsnämnden om att inte bygga på idrottsmark men ser dock möjlighet att bygga på annan mark, exempelvis på parkeringen i närheten.

Att inte tillåta en sammanhållen skolgång i sitt område leder inte bara till onödigt resande och utsläpp, utan leder även till att föräldrar tvingas till strategiska överväganden för att säkra en plats i nästa skola. Vi har sett att det har lett till att föräldrar byter skola redan efter femte klass trots att skolan är en F-6 skola. Det riskera att skapa en osäkerhet och ett dåligt elevunderlag för en kvalitativ utbildning. Så ska inte våra barns skolor fungera.

Sedan det utan förvarning började kommuniceras att högstadiet var tillfälligt har vi förstått att föräldrar och barn återigen har börjat söka sig bort från Örbyskolan. Det har lett till stora tapp i de lägre åldrarna. Omsättningen av högstadielärare har även ökat, vilket kan bero på att få lärare vill stanna i en skola som har ett tillfälligt högstadium. Mattan rycks undan från en i övrigt välfungerande verksamhet.

Reservation anfördes av borgarrådet borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att i huvudsak godkänna förslag till beslut

Att därutöver anföra

Motionären har goda ambitioner med förslaget att bygga ut Örbyskolan till en F-9-skola, men vi anser att det finns andra åtgärder som är bättre för att bryta skolegregationen i Vantör.

Forskning har visat på att en jämlik skola med socioekonomiskt blandade klasser ger bättre kunskapsresultat. Därför tror vi att en bättre lösning är att planera för en större högstadieskola så centralt som möjligt i Vantör för att bidra till så blandade klasser som möjligt för att elever med olika bakgrund och från olika stadsdelar får mötas varje dag i klassrummet.

Nyköpings kommun har arbetat på det här sättet och förändrade skolorganisationen för högstadiet med syfte att få mer blandade högstadielklasser än i tidigare organisation, vilket de också lyckades med.

Alla stadsdelar ska ha en bra kommunal skola för låg- och mellanstadiet, så att de yngre barnen har nära till skolan. Därför ställer vi oss positiva till att utöka Örbyskolan med en parallell F-6.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses vara besvarad med hänvisning till det som sägs i stadens utlåtande.

Stockholm den 13 november 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Lotta Edholm

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Örbyskolan är en gammal och väl fungerande skola där generationer av barn med framför allt boende i närområdet haft sin skolgång. Det är därför av vikt att skolan utvecklas för att möta framtidens behov och säkerställa att skolan även fortsättningsvis kan ta emot barn i alla klasser, F-9. Särskilt vill vi framhålla vikten av kontinuitet som ger barnen och senare ungdomarna, möjlighet att ha få hela sin grundskoleutbildning i samma skola och den trygghet längre relationer med lärare och annan skolpersonal ger.

Ersättarytrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I motion om ”Satsa på den kommunala Örbyskolan F-9!” föreslås att inriktningen om att Örbyskolan ska ha permanent kapacitet för årskurserna F-9 ska ligga fast och säkerställas. Motionären beskriver att F-9 skolor är ett vinnande koncept för stadens skolor eftersom eleverna får en utbildning som hänger samman genom hela grundskoletiden, att elevhälsoarbetet blir mer kontinuerligt samt att det blir tryggare och lugnare när de äldre eleverna fortsätter att träffa personalen under en längre tid. Inriktningen för Örbyskolan har varit att den ska förses med en permanent tillbyggnad som säkerställer att högstadiet både på kort och lång sikt kan finnas där. Högstadium möjliggörs idag av en tillfällig lösning genom paviljonger. Motionären anför att utbildningsnämnden kommunicerat att högstadiet är tillfälligt och enligt planerna kommer stänga till år 2023.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 beskrivs att en likvärdig skola är en förutsättning för att alla elever ska få möjlighet att lyckas. Skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms skolor ska få en bra kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid och möjliggör för dem att göra sina egna livsval oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har. Utbyggnaden av skollokaler ska ske i enlighet med gemensam planeringsinriktning för utbyggnaden av skolor som utarbetats inom ramen för SAMS (samordnad skolplanering i Stockholm), i syfte att säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utbyggnad av skollokaler, såväl inom grundskola som inom gymnasiet. Stadsledningskontoret konstaterar att i planeringsinriktningen inom SAMS ingår inte någon utbyggnad av Örbyskolan. Högstadiekapaciteten inom området planeras förstärkas genom utbyggnad av två andra kommunala skolor, Bäckahagens skola samt Bandhagens skola. När kapaciteten ökar avser utbildningsnämnden avveckla det tillfälliga högstadiet vid Örbyskolan, som idag har verksamhet i paviljongbyggnader. Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om Satsa på den kommunala Örbyskolan F-9 av Ulf

Walther (S) anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 januari 2019 följande.
Idrottsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Alexander Lindholm m.fl. (S), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har tillsammans med fastighetskontoret, Stockholmsidrottens idrottslyft och föreningen Örby IS samarbetat och delfinansierat anläggandet av konstgräs på Örby bollplan. Sedan konstgräsplanen stod helt klar 2017 har användandet av bollplanen ökat kraftigt. Även Örbyskolan använder bollplanen inom ramen för schemalagd idrottsundervisning på dagtid.

Öster om bollplanen, på idrottsmark, finns tillsvidare moduler uppställda av SISAB för skolans verksamhet. Här fanns tidigare en längdhoppsbana, ytor för kulstötning och höjdhopp liksom två enklare byggnader för Örby IS verksamhet. Längdhoppsbanan är ersatt och anlagd på annan plats intill bollplanen. Övriga ytor och föreningsbyggnader har rivits eller tagits bort. Förvaltningen anser att det vore mycket beklagligt om en utbyggd skola skulle ianspråkta mark där bollplanen och skolfriidrottsytorna är belägna. Någon idrottsmark finns inte inom stadsdelen som skulle kunna ersätta konstgräsplanen och skolfriidrottsytorna.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 31 januari 2019 följande.
Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Olle Burell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Tina Kratz (V), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 december 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Utifrån den volymstudie som togs fram av SISAB år 2015, avseende Örbyskolan skulle en tre-parallellig F-9-skola kräva att skolan tomt utökas. Förvaltningen bedömer att de ytor som finns i närheten inte räcker till att bygga på, alternativt är olämpliga att bebygga. Vid en permanent F-9-organisation måste skolans idrottssal, specialsalar samt matsal byggas ut för att kunna motsvara den ökade elevkapaciteten årskurs 7-9. Ombyggnation enligt förslaget ter sig därför kostnadsmässigt olämpligt. I dagsläget pågår tre utbyggnadsprojekt i närheten av Örbyskolan. Sjöängsskolan, Sturebyskolan och Bäckahagens skola ska, när projekten är klara, tillgodose stadsdelarna Älvsjös och Enskede/Årsta/Vantörs behov av högstadieplatser i närområdet. Under tiden som dessa projekt pågår har Örbyskolan ett tillfälligt högstadium. När dessa projekt är slutförda är behovet av högstadieplatser i området tillgodosedda och Örbyskolan återgår till en F-6-organisation. Skolan planeras att utöka med en parallell F-6, eftersom det finns ett behov av denna kapacitet i området i den långsiktiga elevprognosen. Detta får inte åsidosättas av en eventuell tillkomst av högstadium på skolan. Förvaltningen ställer sig generellt positiv till en F-9-organisation men ovan nämnda områden kommer, när byggprojekten är klara, ha en överkapacitet på högstadieplatser enligt elevprognos på lång sikt. Förvaltningen ser således inget behov av en permanent F-9-organisation på Örbyskolan.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 7 februari 2019 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlånade som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Rana Nasrindotter m.fl. (S), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har tagit del av utbildningsförvaltningens planer för skolutbyggnad och övrig planering för elevplatser i närheten av Örbyskolan. I dagsläget pågår tre utbyggnadsprojekt i närheten av Örbyskolan. Sjöängsskolan, Sturebyskolan och Bäckahagens skola ska, när projekten är klara, tillgodose stadsdelarna Älvsjös och Enskede-Årsta-Vantörs behov av högstadieplatser i närområdet. Under tiden som dessa projekt pågår har Örbyskolan ett tillfälligt högstadium. När dessa projekt är slutförda är behovet av högstadieplatser i området tillgodosedda och utbildningsförvaltningen planerar att Örbyskolan återgår till en F-6 organisation. Skolan planeras att utöka med en parallell F-6, det vill säga med ytterligare en klass per årskurs, eftersom det enligt utbildningsförvaltningen finns ett behov av denna kapacitet i området i den långsiktiga elevprognosen. Enligt utbildningsförvaltningen finns det inget behov av en permanent F-9-organisation på Örbyskolan när byggprojekten är klara. Utifrån de barnantalsprognoser Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tar fram har behovet av förskoleplatser i Örby ökat. Ytterligare förskoleavdelningar har öppnats under de senaste åren. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tror därför att utbildningsförvaltningens bedömning av behovet kring att utöka med en parallell F-6 är nödvändig för att kunna tillgodose de yngsta elevernas behov av en skolplacering nära hemmet. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning bedömer inte att förvaltningens verksamheter i Örby kommer att påverkas negativt av att Örbyskolan återgår till en F-6-organisation.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 20 februari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen har tagit del av stadsledningskontorets remissvar. Stadsledningskontoret konstaterar att elevkapaciteten inom Örby kommer att tillgodoses genom utbyggnad av andra närliggande skolor. Eftersom behoven inom Örby bedöms tillfredsställas genom utökning av andra närbelägna skolor ser inte koncernledningen att det är nödvändigt att bygga ut Örbyskolan.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av vice ordförande Olle Burell m.fl. (S), enligt följande.

1. Att utbildningsnämnden bifaller motionen
2. Därutöver vill anföra följande

Socialdemokraterna vill att Örbyskolan ska förses med en permanent tillbyggnad som säkerställer att högstadiet består. Med ett ökat elevunderlag såväl i området som i Rågsved anser vi att förvaltningen fortsatt ska undersöka förutsättningarna för Örbyskolan som permanent F-9-skola. Att permanenta Örbyskolans högstadium skulle bidra till kontinuitet för eleverna, vilket är viktigt för elevernas lärande och skolgång. Det är dessutom en mycket uppskattad skola bland föräldrar och lärare.

Reservation anfördes av ledamoten Tina Kratz (V), enligt följande.

1. Utbildningsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till svar på remissen
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Vänsterpartiet har en vision för de kommunala högstadieskolorna i Vantör, som innebär att elever med olika bakgrund och från olika stadsdelar får mötas varje dag i klassrummet. En jämlik skola med socioekonomiskt blandade klasser ger de bästa kunskapsresultaten. Motionären har goda ambitioner med förslaget att bygga ut Örbyskolan till en F-9-skola, men vi tror inte att det är rätt väg att gå för att bryta skolsegregationen i Vantör. I Rågsved lades till och med det enda högstadiet ner för några år sedan. Vi skulle gärna se en större högstadieskola i Högdalen som kan attrahera barn från hela Vantör. Vår uppfattning är att en utbyggnad av högstadieplatser bör göras så att de ligger så centralt som möjligt i Vantör, och inte i ytterkanterna av området, för att bidra till så blandade klasser som möjligt. Vi inspireras av Nyköpings kommun, som gjorde om skolorganisationen för högstadiet, och därmed uppnådde mer blandade högstadieklasser än i tidigare organisation. Vi anser att varje stadsdel i Vantör ska ha en bra kommunal skola för låg- och

mellanstadiet, så att de yngre barnen har nära till skolan. Därför vill vi exempelvis bygga ut Snösätraskolan i Rågsved. Och därför ser vi även positivt på att bygga utöka Örbyskolan med en parallell F-6.

Utbildningsförvaltningen hänvisar i sitt svar på motionen till att en ombyggnation till F-9 är olämpligt av flera skäl, bland annat en pågående utbyggnad av tre andra högstadieskolor i närheten av Örbyskolan. Huruvida utbyggnaden av Sjöängsskolan, Sturebyskolan och Bäckahagens skola även är tänkt att räcka till Rågsvedsbarnens behov av högstadieplatser framgår inte av ärendet, så det behöver klargöras.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Alexander Lindholm m.fl. (S) enligt följande.

Vi delar förvaltningens uppfattning om att inte bygga på idrottsmark men ser dock möjlighet att bygga på annan mark, exempelvis på parkeringen i närheten.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Rana Nasrindotter m.fl. (S) enligt följande

1. att stadsdelsnämnden föreslår fullmäktige att bifalla motionen och i övrigt anför följande

Vi ska ha den bästa kommunala skolan möjlig i Stockholm. Elever ska inte behöva bli runtbusade till olika delar av staden när de har gått ut en viss klass utan ska, så långt det är möjligt, ha rätt till en sammanhållen skolgång från förskoleklass till nionde klass i närheten av där de bor. Att inte tillåta en sammanhållen skolgång i sitt område leder inte bara till onödigt resande och utsläpp, utan leder även till att föräldrar tvingas till strategiska överväganden för att säkra en plats i nästa skola. Vi har sett att det har lett till att föräldrar byter skola redan efter femte klass trots att skolan är en F-6 skola. Det riskera att skapa en osäkerhet och ett dåligt elevunderlag för en kvalitativ utbildning. Så ska inte våra barns skolor fungera. Därför tycker vi att Stockholm ska se över vilka kommunala skolor som kan byggas ut med högstadium. I fråga om Örbyskolan så finns det sedan fyra år ett välfungerande högstadium. Men sedan utbildningsförvaltningen plötsligt började kommunicera att högstadiet var tillfälligt för något år sedan har vi förstått att föräldrar återigen har börjat söka sig bort med sina barn. Det har lett till stora tapp i de lägre åldrarna. Omsättningen av högstadielärare har även blivit stor, vilket kan bero på att få lärare vill stanna i en skola som har ett tillfälligt högstadium. Mattan, rycks undan från en i övrigt välfungerande verksamhet. Det ansvarar vi politiker för. Som politiker har vi ett ansvar att se till helheten och

över förvaltningsgränser. Det går inte att hävda att inget högstadium behövs i Örby eftersom skolor i Bäckahagen, Stureby och Högdalen byggs ut. Det råder ett fritt skolval, och en av de negativa konsekvenserna av det fria skolvalet är att en kommun inte kan bestämma var barnen ska gå. Risken är att föräldrarna väljer bort de utbyggda kommunala skolorna som utbildningsförvaltningen anser att eleverna ska gå i. Då har vi förstört en bra kommunal skola utan att bättra underlaget för andra skolor. Det finns mark att bygga ut skolan med. Dels får skolan redan i dag i princip plats med högstadium. Dels finns mark som andra förvaltningar förfogar över som man kan se över. I dag står paviljonger på idrottsförvaltningens mark. Där kan man utreda om paviljongerna kan ersättas med permanenta byggnader. Det finns även en sjudagarsparkering mellan skolan och förskolan Vingåkersvägen som vi anser man kan föra en dialog med Trafikkontoret om. Det finns dessutom mark över på skolgården, och äldre slitna byggnader som ändå behöver ersättas. Här har kommunen alla möjligheter att skapa en bra högstadieskola åt våra barn. Motionen bör därför bifallas.